

**ОСНОВНА ШКОЛА „ХАЈДУК
ВЕЉКО“ ЗАЈЕЧАР**

**ИЗВЕШТАЈ О
САМОВРЕДНОВАЊУ
ОБЛАСТИ**

НАСТАВА И УЧЕЊЕ

јун 2023.

Друго полугође школске 2022/23.године

Стручни тим за самовредновање рада школе је на састанку у јануару изабрао кључну област **„Настава и учење“** као област која ће бити самовреднована у **другом полугођу школске 2022/23.године.**

Тим за самовредновање наше школе чини 8 чланова:

1. Вања Јонових, проф. српског језика, координатор
2. Јелена Цекић, психолог
3. Слађана Грубишић, професорка разредне наставе
4. Сандра Станковић Жикић, професор историје
5. Петра Радоњић, представница ученика
6. Драга Марковић, представница родитеља
7. Тамара Јеремић, представница локалне заједнице

У поступку самовредновања проверавана је усклађеност са законском регулативом и испуњеност стандарда квалитета прописаних **Правилником о стандардима квалитета рада установе** („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 14/18) за област 2 – Настава и учење путем чек листи на којима је обележена присутност индикатора.

Оствареност стандарда оцењује се на основу броја присутних индикатора за одређени стандард:

- 1 = неостварен стандард (присутно мање од 3 индикатора)
- 2 = делимично остварен стандард (присутно 3 индикатора)
- 3 = добро остварен стандард (присутно 4 индикатора)
- 4 = у потпуности остварен стандард (присутни сви индикатори)

Планирано је да истраживањем буде обухваћено стотинак ученика и више од 80% наставника.

За потребе истраживања сачињен је упитник за ученике виших разреда и упитник за наставнике. Упитници су направљена у складу са Правилником о стандардима квалитета рада установе (Службени гласник РС - Просветни гласник, бр. 14/2018 од 02.08.2018. године).

Упитник је попунило 136 ученика виших разреда и 55 наставника.

У поступку самовредновања проверавана је усклађеност са законском регулативом и испуњеност стандарда квалитета прописаних **Правилником о стандардима квалитета рада установе** („Службени гласник РС – Просветни гласник“, број 14/18) за област 2 – Настава и учење, путем чек листи на којима је обележена присутност индикатора.

Оствареност стандарда оцењује се на основу броја присутних индикатора за одређени стандард:

- 1 = неостварен стандард (присутно мање од 3 индикатора)
- 2 = делимично остварен стандард (присутно 3 индикатора)
- 3 = добро остварен стандард (присутно 4 индикатора)
- 4 = у потпуности остварен стандард (присутни сви индикатори)

РЕЗУЛТАТИ УПИТНИКА

НАСТАВА И УЧЕЊЕ Резултати упитника за ученике (136 ученика виших разреда)	1	2	3	4	5	Сума 3+4+5
	нетачно/није присутно %	у мањој мери присутно %	Присутно %	у већој мери присутно %	присутно у потпуности %	Сума 3,4,5
Наставник наглашава циљеве часа тако да је ученицима јасно зашто то што је планирано треба да се научи (односно ученицима су јасни исходи учења).	2,9	10,3	25	29,4	32,4	86,8
Наставници се изражавају јасно како би ученици разумели објашњења, упутства и кључне појмове.	1,5	5,9	39,7	19,1	33,8	92,6
Наставници током часа комбинују различите облике, методе и технике рада како би повезали делове часа.	1,5	19,1	30,9	26,5	22,1	79,4
Наставници на часу поступно постављају питања/захтеве/задатке различитог нивоа сложености.		14,7	30,9	19,1	35,3	85,3
Наставници на часу користе питања, коментаре ученика, идеје, вршњачко учење тако да буде у функцији учења и остварења планираних исхода.	7,4	10,3	32,4	26,5	23,5	82,3
Наставници функционално користе постојећа наставна средства и доступне изворе знања.	2,9	11,8	33,8	8,8	42,6	85,3
<i>Прилагођавање рада на часу образовно-васпитним потребама ученика</i>						
Наставници прилагођавају начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама ученика.		11,1	26,7	28,9	33,3	88,9
Наставници посвећују време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.	4,4	11,8	39,7	16,2	27,9	83,8
Наставници примењују специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОПа и индивидуализације.	1,5	7,4	36,8	20,6	33,8	91,2
Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.	4,4	12,7	35,3	20,6	25	80,9
Наставници прилагођавају темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.	1,5	13,2	41,2	25	19,1	85,3

Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу.						
Ученици показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења.	4,4	17,6	30,9	17,6	29,4	77,9
Ученици повезују предмет учења са претходно наученим у различитим областима и свакодневним животом.	5,9	10,3	36,8	13,2	33,8	83,8
Ученици критички процењују идеје, одговоре и решења и износе оригинална и креативна решења.	8,8	16,2	32,4	14,7	27,9	75
Ученици примењују повратну информацију да реше задатак, унапреде учење.	8,8	8,8	38,2	20,6	22,1	80,9
Поступци вредновања су у функцији даљег учења						
Ученицима су јасни критеријуми вредновања.	1,5	8,8	57,4	7,4	25	89,8
Наставници дају ученицима потпуну и разумљиву повратну информацију о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.	1,5	11,8	33,8	25	27,9	86,7
Наставници подстичу ученике да постављају себи циљеве у учењу.	8,8	13,2	36,8	16,2	25	78
Наставници подстичу ученике да критички процењују свој напредак и напредак других ученика.	11,8	8,8	44,1	10,3	25	79,4
Сваки ученик има прилику да буде успешан						
Наставници успостављају и одржавају дисциплину на часу на конструктиван начин у складу са договореним правилима.	1,5	8,8	36,8	20,6	32,4	89,8
Наставници користе разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове разлике и претходна постигнућа.	1,5	5,9	13,2	33,8	23,5	70,5
Наставници подстичу интелектуалну радозналост ученика и слободно изношење мишљења.	5,9	14,7	35,3	11,8	30,9	78
Наставници дају ученицима могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.	10,3	25	27,9	19,1	16,2	63,2
Наставници показују поверење у могућности ученика и имају позитивна очекивања у погледу успеха.	4,4	8,8	29,4	20,6	36,8	86,8

Ставке са којима је више од 80 % ученика сагласно су:

НАСТАВА И УЧЕЊЕ Резултати упитника за ученике	1	2	3	4	5	Сума 3+4+5
	нетачно/није присутно %	у мањој мери присутно %	Присутно %	у већој мери присутно %	присутно у потпуности %	
Наставници се изражавају јасно како би ученици разумели објашњења, упутства и кључне појмове.	1,5	5,9	39,7	19,1	33,8	92,6
Ученицима су јасни критеријуми вредновања.	1,5	8,8	57,4	7,4	25	89,8
Наставници успостављају и одржавају дисциплину на часу на конструктиван начин у складу са договореним правилима.	1,5	8,8	36,8	20,6	32,4	89,8
Наставник наглашава циљеве часа тако да је ученицима јасно зашто то што је планирано треба да се научи (односно ученицима су јасни исходи учења).	2,9	10,3	25	29,4	32,4	86,8
Наставници показују поверење у могућности ученика и имају позитивна очекивања у погледу успеха.	4,4	8,8	29,4	20,6	36,8	86,8
Наставници дају ученицима потпуну и разумљиву повратну информацију о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.	1,5	11,8	33,8	25	27,9	86,7
Наставници на часу поступно постављају питања/захтеве/задатке различитог нивоа сложености.		14,7	30,9	19,1	35,3	85,3
Наставници функционално користе постојећа наставна средства и доступне изворе знања.	2,9	11,8	33,8	8,8	42,6	85,3
Ученици повезују предмет учења са претходно наученим у различитим областима и свакодневним животом.	5,9	10,3	36,8	13,2	33,8	83,8
Наставници на часу користе питања, коментаре ученика, идеје, вршњачко учење тако да буде у функцији учења и остварења планираних исхода.	7,4	10,3	32,4	26,5	23,5	82,3
Ученици примењују повратну информацију да реше задатак, унапреде учење.	8,8	8,8	38,2	20,6	22,1	80,9

Ставке са којима је сагласно више од 70% испитаних ученика:

НАСТАВА И УЧЕЊЕ Резултати упитника за ученике	1	2	3	4	5	Сума 3+4+5
	нетачно/није присутно %	у мањој мери присутно %	Присутно %	у већој мери присутно %	присутно у потпуности %	
Наставници током часа комбинују различите облике, методе и технике рада како би повезали делове часа.	1,5	19,1	30,9	26,5	22,1	79,4
Наставници подстичу ученике да критички процењују свој напредак и напредак других ученика.	11,8	8,8	44,1	10,3	25	79,4
Наставници подстичу ученике да постављају себи циљеве у учењу.	8,8	13,2	36,8	16,2	25	78
Наставници подстичу интелектуалну радозналост ученика и слободно изношење мишљења.	5,9	14,7	35,3	11,8	30,9	78
Ученици показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења.	4,4	17,6	30,9	17,6	29,4	77,9
Ученици критички процењују идеје, одговоре и решења и износе оригинална и креативна решења.	8,8	16,2	32,4	14,7	27,9	75
Наставници користе разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове разлике и претходна постигнућа.	1,5	5,9	13,2	33,8	23,5	70,5

Ставке са којима је сагласно више од 60% испитаних ученика:

НАСТАВА И УЧЕЊЕ Резултати упитника за ученике	1	2	3	4	5	Сума 3+4+5
	нетачно/није присутно %	у мањој мери присутно %	Присутно %	у већој мери присутно %	присутно у потпуности %	
Наставници дају ученицима могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.	10,3	25	27,9	19,1	16,2	63,2

НАСТАВА И УЧЕЊЕ Резултати упитника за наставнике (55 наставника)	1	2	3	4	5	
	није присутно %	у мањој мери присутно %	Присутно %	у већој мери присутно %	присутно у потпуности %	3+4+5
Наставник ефикасно управља процесом учења на часу						
Изражавам се јасно како би ученици разумели објашњења, упутства и кључне појмове.			8,9	4,4	77,8	100
Настојим да функционално искористим постојећа наставна средства и доступне изворе знања.		2,2	20	26,7	51,1	97,8
Током часа комбинујем различите облике, методе и технике рада како бих повезао/ла делове часа.		4,4	8,9	40	46,7	95,6
Наглашавам циљеве часа тако да је ученику јасно зашто то што је планирано треба да научи (односно ученику су јасни исходи учења).		6,7	13,3	18,9	51,1	83,3
На часу поступно постављам питања/захтеве/задатке различитог нивоа сложености.		6,7	20	33,3	40	83,3
На часу усмеравам интеракцију ученика користећи питања, коментаре ученика, идеје, вршњачко учење тако да буде у функцији учења и остварења планираних исхода.		6,7	20	28,9	44,4	83,3
Прилагођавање рада на часу образовно-васпитним потребама ученика						
Ученици на мојим часовима примењују повратну информацију да реше задатак, унапреде учење.		4,4	33,3	35,6	26,7	95,6
Ученици којиме је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.	2,2	6,7	28,9	40	22,2	91,1
Ученици на мојим часовима критички процењују идеје, одговоре и решења и износе оригинална и креативна решења.		8,9	33,3	42,2	15,6	91,1
Прилагођавам начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.		11,1	26,7	28,9	33,3	88,9
Посвећујем време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.		11,1	22,2	33,3	33,3	88,9
Примењујем специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОПа и индивидуализације.	4,4	8,9	33,3	20	33,3	86,7
Прилагођавам темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.		6,7	26,7	31,1	35,6	83,3
Ученици показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења.		6,7	28,9	48,9	15,6	83,3
Ученици на мојим часовима повезују предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионаном праксом и		6,7	26,7	44,4	22,2	83,3

свакодневним животом.						
Поступци вредновања су у функцији даљег учења						
Ученицима дајем потпуну и разумљиву повратну информацију о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.			15,6	31,1	53,3	100
Ученицима су јасни критеријуми вредновања.		2,2	20	24,4	53,3	97,8
Ученике оцењујем формативно и сумативно у складу са прописима.		4,4	26,7	17,8	51,1	95,6
Подстичем ученике да постављају себи циљеве у учењу.		6,7	22,2	35,6	35,6	83,3
Подстичем ученике да критички процењују свој напредак и напредак других ученика.	2,2	6,7	26,7	35,6	28,9	81,1
Сваки ученик има прилику да буде успешан						
Показујем поверење у могућности ученика и имам позитивна очекивања у погледу успеха.			26,7	31,1	42,2	100
Дисциплину на часу успостављам и одржавам на конструктиван начин у складу са договореним правилима.		4,4	20	28,9	46,7	95,6
Ученици имају могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.		11,1	42,2	31,1	15,6	88,9
Користим разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове разлике и претходна постигнућа.		6,7	22,2	28,9	42,2	83,3
Подстичем интелектуалну радозналост ученика и слободно изношење мишљења.	2,2	6,7	20	20	51,1	81,1

Поред анализе упитника за наставнике и ученике урађена је и анализа посећених часова. Часове су по плану обиласка наставе у току првог полугођа обилазили директор, помоћник директора, педагог и психолог.

На основу тако прикупљених доказа Тим за самовредновање рада школе дао је процену остварености стандарда квалитета наставе на основу броја присутних индикатора.

Област квалитета 2: Настава и учење

Наставник ефикасно управља процесом учења на часу	<i>Добро остварен стандард</i>	<i>Степен слагања са тврдњом Ученици</i>	<i>Степен слагања са тврдњом Наставници</i>
Ученику су јасни циљеви часа/исходи учења и зашто то што је планирано треба да научи.	+/-		
Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове.	+		

Наставник успешно структурира и повезује делове часа користећи различите методе (облике рада, технике, поступке...), односно спроводи обуку у оквиру занимања/профила у складу са специфичним захтевима радног процеса.	+		
Наставник поступно поставља питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености.	+/-		
Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење).	+/-		
Наставник функционално користи постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања.	+		

<i>Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика</i>	<i>Остварен стандард</i>
Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика.	+
Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.	+/-
Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.	+/-
Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације.	+
Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.	+
Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.	+/-
<i>Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу</i>	<i>Остварен стандард</i>
Активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења	+
Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом	+
Ученик прикупља, критички процењује и анализира идеје, одговоре и решења	+/-
Ученик излаже своје идеје и износи оригинална и креативна решења	+/-

Ученик примењује повратну информацију да реши задатак/унапреди учење	+
Ученик планира, реализује и вреднује пројекат у настави самостално или уз помоћ наставника	+/-

<i>Поступци вредновања су у функцији даљег учења</i>	<i>Добро остварен стандард</i>
Наставник формативно и сумативно оцењује у складу са прописима, укључујући и оцењивање оног што су ученици приказали током рада на пракси* (пракса ученика у средњој стручној школи).	+
Ученику су јасни критеријуми вредновања.	+
Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.	+
Ученик поставља себи циљеве у учењу.	+
Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика	+/-
<i>Сваки ученик има прилику да буде успешан</i>	<i>Добро остварен стандард</i>
Наставник/инструктор практичне наставе и ученици се међусобно уважавају, наставник/инструктор практичне наставе подстиче ученике на међусобно уважавање и на конструктиван начин успоставља и одржава дисциплину у складу са договореним правилима.	+
Наставник користи разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и претходна постигнућа.	+
Наставник подстиче интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења.	+
Ученик има могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.	+/-
Наставник показује поверење у могућности ученика и има позитивна очекивања у погледу успеха.	+

ПЛАН ПОБОЉШАЊА ОБЛАСТИ КВАЛИТЕТА:

НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Циљ: <i>Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.</i> Специфични циљеви: ● <i>Сви наставници су оспособљени да примењују индивидуализовани приступ</i> ● <i>У настави се примењују савремени облици и методе рада</i> ● <i>Наставници ефикасно управљају процесом учења</i> ● <i>Наставници су у раду фокусирани на учење свих ученика у складу са њиховим могућностима и потребама</i> ● <i>Наставници подстичу интеракцију између ученика у функцији учења</i> ● <i>Праћење примене индивидуализованог приступа кроз педагошко-инструктивни рад</i>				
Активности	Носиоци активности	Одговорно лице за спровођење активности	Време реализације	Мерљиви индикатори за постизање циљева
Израда упутства за наставнике- Примена индивидуализације у настави	Педагог, психолог	Јелена Цекић, психолог	Септембар 2023.	Документ постављен на школски сајт.
Прилагођавање наставе потребама конкретних ученика и њиховом учењу	Наставници, одељењске старешине, педагог, психолог	Директорка школе	Септембар-јун	Припреме наставника, продукти са часа, свеске ученика, педагошке свеске наставника
Примена задатака различитих нивоа тежине, темпа рада и времена, који су у складу са реалним потребама ученика, њиховим различитим способностима, искуству и предзнању;	Наставници	Директорка школе	Септембар-јун	Припреме наставника, продукти са часа, свеске ученика, педагошке свеске наставника, тестови ученика
Примена принципа индивидуализоване наставе, групног	Наставници, стручни сарадници	Директорка школе	Септембар-јун	Припреме наставника, продукти са

облика рада, радионичарског рада, истраживачког и самосталног рада...примена интерактивних метода и облика рада;				часа, свеске ученика, педагошке свеске наставника,
Подстицање већег укључивања свих ученика на активност и учење (а посебно ученика са мањим нивоом постигнућа)	Наставници, стручни сарадници	Директорка школе	Септембар- јун	Припреме наставника, продукти са часа, свеске ученика, педагошке свеске наставника,
Подстицање двосмерне комуникације између наставника и ученика и интеракције међу ученицима (коришћењем питања, идеја и коментара ученика за рад на часу и сл.).	Наставници, стручни сарадници	Директорка школе	Септембар- јун	Припреме наставника, продукти са часа, свеске ученика, педагошке свеске наставника,
Педагошко - инструктивни рад	Директор, помоћник директора, педагошко- психолошка служба	Директор школе	До краја школске године	Извештаји о остварености индикатора на обиђеним часовима

Циљ: Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу

Специфични циљеви: Подстицање веће партиципације ученика у наставном процесу

Активности	Носиоци активности	Одговорно лице за спровођење активности	Време реализације	Мерљиви индикатори за постизање циљева
Педагошко - инструктивни рад који помаже	Директор, помоћник директора,	Педагог школе	Прво полугодишт е 2023/24.	Ниво остварености стандарда

наставнику да час реализује уз време за дискусију са питањима која подстичу критичко миљење и изналажење креативних решења	педагог, психолог			квалитета
--	-------------------	--	--	-----------

Циљеви:

- *Коришћење поступака вредновања који су у функцији даљег учења*
- *Оцењивање се обавља у складу са правилником о оцењивању ученика;*
- *Евиденције наставника о напредовању ученика подразумевају и податке о вештинама, самосталности и одговорности ученика према раду;*
- *Наставници прилагођавају захтеве могућностима ученика, дају повратне информације, укључују ученике у рад и уче ученике како да процене свој напредак.*

Активности	Носиоци активности	Одговорно лице за спровођење активности	Време реализације	Мерљиви индикатори за постизање циљева
Наставници примењују и формативно и сумативно оцењивање;				
Оцењивање постигнућа ученика обављати редовно и у континуитету на основу резултата систематског праћења ученика;				
Вођење евиденције о напредовању и постигнућима ученика;				
Давање јасних и потпуних повратних информација о постигнућу ученицима;				

Похваљивати ученике за давање одговора уз конкретна и јасна објашњења одговора и давање објашњења у евиденцијама наставника за дате одговоре ученика				
Наставници тежиште у настави померају са излагања садржаја на укључивање ученика у рад.				

Координатор тима за самовредновање, Вања Јонових
Председник школског одбора, Светлана Николић Јауковић